

Kontaktperson
Jan Lind
Staben
Telefon: 08-508 264 71
jan.lind@mk.stockholm.se

Till
Marknämnden 2006-05-23

Energiplan för Stockholm

Remiss av förslag

Förslag till beslut

1. Marknämnden besvarar stadsbyggnadsnämndens remiss med markkontorets tjänsteutlåtande.
2. Beslut i ärendet justeras omedelbart.

Göran Långsved

Lennart Gustafsson

Jan Lind

Sammanfattning

Marknämndens remisstid går ut 2006-05-23.

Stadsbyggnadskontorets förslag till ny energiplan för Stockholm inriktas, enligt lagen om kommunal energiplanering, på tillförsel, distribution och användning av energi. Fokus i planen ligger på sådana frågor som staden råder över.

Markkontoret instämmer helt i stadsbyggnadskontorets konstaterande att förutsättningen för en energiplan i Stockholm numera har förändrats väsentligt. Det rimliga vore att lagen om kommunal energiplanering upphävs eller i vart fall genomgår en modernisering utifrån kommunernas nuvarande starkt begränsade rådighet på området. Samtidigt bör göras en översyn av lagkravet på miljöbedömning.

Med den ännu gällande förutsättningen att kommunerna är skyldiga att ha en aktuell energiplan, kan det förefalla naturligt att den nya energiplanen

fokuserar på sådana frågor som staden har rådighet över eller i vart fall där staden har ett inflytande och handlingsutrymme. Frågan är dock om det med de styrprinciper som numera gäller inom staden är rimligt att upprätta en ny energiplan med ens en på detta sätt begränsad inriktning.

Markkontoret är också tveksamt till förslaget att energiplanen underordnas översiktsplanen och aktualitetsprövas parallellt med denna vart fjärde år.

Det vore mer naturligt att kommunstyrelsen och stadsledningskontoret leder ett kontinuerligt energiutvecklingsarbete, i samarbete med stadens nämnder och bolag, inom ramen för det redan initierade arbetet att forma en för staden övergripande strategi för långsiktigt hållbar utveckling.

I stället för att upprätta en ny energiplan – som snart kan antas vara inaktuell - borde den kommuninterna samordning och styrning som det här gäller komma till uttryck i stadens kommande budgetar och integrerade ledningssystem.

Staden har för övrigt redan ett flertal planer, program och direktiv – som uppdateras vid behov - och som till stor del reglerar just de frågor som den nya energiplanen föreslås syfta till att tillgodose.

Om en separat energiplan ändå anses nödvändig att upprätta bör den i så fall ges status som ett av stadens underlag när budgeten upprättas. Planen ska alltså inte rikta sig direkt till nämnderna och inte heller inrymma ofinansierade åtgärder som stadens nämnder förutsätts genomföra.

Remissen

Förslaget till energiplan har 2006-03-02 remitterats till 18 instanser, bl a kommunala nämnder och bolag och regionala organ, för yttrande senast 2006-05-15. Vidare har nio grannkommuner fått förslaget för kännedom.

Marknämndens remisstid går ut 2006-05-23.

Förslaget till energiplan för Stockholm

Stadsbyggnadsnämnden beslutade 2006-02-23 att utan eget ställningstagande remissbehandla ett av stadsbyggnadskontoret utarbetat förslag till energiplan. Förslaget i dess helhet och studien nätintegration i Storstockholm finns på www.stockholm.se/sbk. Förslaget sammanfattas enligt följande.

Kommunfullmäktige har givit uppdraget till stadsbyggnadsnämnden att utarbeta en energiplan för Stockholm. Planen inriktas, enligt lagen om kommunal energiplanering, på tillförsel, distribution och

användning av energi. Stadens rådighet över energifrågorna har väsentligt förändrats sedan föregående energiplan fastställdes, år 1988.

Energiplanen syftar till att behovet av el och värme ska kunna tillgodoses samtidigt som omsorgen om miljön och människors hälsa uppmärksammas. Planen ger en bas för en sektorsövergripande strategisk diskussion om framtida inriktning inom energiområdet. Den betonar också vikten av ett regionalt samarbete kring dessa frågor. Planen är synkroniserad med Stockholms miljöprogram och dess mål för hållbar energianvändning, med Programmet för miljöanpassat byggande och med Stockholms handlingsprogram mot växthusgaser. Energiplanen är underordnad översiktsplanen och aktualitetsprövas parallellt med denna.

En energibalans som visar energitillförsel och användning av energi för Stockholm, Stockholms län och även Sverige redovisas på ett illustrativt sätt.

Stadens energiarbete föreslås inriktas på bl a följande frågor, vilka är av strategisk betydelse.

1. Staden ska samarbeta med aktörerna om lokalisering av anläggningar och verka för att utrymme skapas för de tekniska systemens behov. Staden ska också lägga in uppgifter om fjärrvärmens infrastruktur i de kartsystem som utgör underlag för planering och markanvändning.
2. Staden ska verka för att fjärrvärmen byggs ut och att anslutningsgraden ökar samt att förnybara bränslen används. Staden ska följa prisutvecklingen på främst fjärrvärme och föra en diskussion med Fortum Värme om principerna för prissättning och även risken för att höga priser motverkar utbyggnaden och därmed fjärrvärmens positiva miljöeffekter. Staden ska också verka för att avtalsformerna gör fjärrvärme konkurrenskraftigt. Staden ska medverka till att modellen för fjärrvärmeinfrastruktur utvecklas och används som ett planeringsunderlag i regionen.
3. Staden ska verka för att fjärrkylan byggs ut och att principen frikyla används.
4. Staden ska verka för att det blir en ökad lokal elproduktion som ger en robust energiförsörjning och som kontinuerligt sänker bidraget till växthuseffekten. Stadens ska verka för att kraftledningar mark- eller tunnelförläggs.
5. Staden ska medverka i analysen av förutsättningarna för att växla ut naturgas mot bibränsle som produceras av jordbruksgrödor

eller annat råmaterial. Stadens ska verka för att en övergång på sikt görs till förnybar gas.

6. Staden ska inventera möjligheten att använda alternativa energikällor och energieffektivisering för offentliga byggnader i det egna beståndet och utnyttja möjligheten att få ekonomisk stimulans för detta.
7. Staden ska bygga upp en plattform för ett strategiskt energiarbete inom de områden där full rådighet finns. Staden ska beakta energifrågan i planeringen och säkerställa mark och överväga förutsättningar för anläggningar och nät för energiförsörjningen. Staden ska agera genom opinionsbildning och rådgivning.
8. Samarbete ska utvecklas mellan de olika fastighetsägande verksamheterna, som grund för strategiska åtgärder för att åstadkomma energieffektivisering. En gemensam energifaktabas för staden ska byggas upp. Staden ska genom användning av programmet Enermis skapa ett pålitligt faktaunderlag om stadens verksamheters energianvändning. Staden ska utveckla elupphandlingen till ett strategiskt verktyg. Stadens ska årligen visualisera de fakta som redovisas av SCB i en energibalans för Stockholms kommun.
9. Energirådgivningen bör samordnas med verksamheten i stadens Energicentrum och utveckla ett tydligt uppföljningssystem som gör insatserna mätbara.
10. Staden ska samla in och bearbeta fakta om nya byggnaders energianvändning, inom ramen för programmet miljöanpassat byggande, som grund för nya ställningstagande och dialog med byggherrar.
11. Staden ska nyttja erfarenheterna från bl a Hammarby Sjöstad som grund för utvecklingsprojekt med morgondagens miljö- och energiteknik.
12. Staden ska tillsammans med olika aktörer utveckla ett forum för diskussion om de långsiktiga utvecklingslinjerna inom energiområdet, med syfte att uppnå consensus och utveckla långsiktiga strategier.

I remissen önskar stadsbyggnadskontoret särskilt att remissinstanserna ger en bild av den egna verksamhetens möjlighet att arbeta med energifrågor. Kontoret önskar också att särskilt länsstyrelsen i Stockholms län överväger i vilken utsträckning en miljöbedömning ska göras, mot bakgrund av stadens begränsade rådighet. Vidare önskar stadsbyggnadskontoret få ta del av

remissinstansernas idéer till hur staden kan utveckla en gemensam plattform för ett strategiskt energiarbete.

Efter remissbehandlingen ska planen bearbetas med ledning av inkomna synpunkter och förslag. Den ska behandlas av stadsbyggnadsnämnden och slutligen fastställas av kommunfullmäktige.

Markkontorets synpunkter

Lagkraven

Enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska kommunen i sin planering främja hushållningen med energi samt verka för en säker och tillräcklig energitillförsel. Vid planeringen ska kommunen undersöka förutsättningarna att genom samverkan med annan kommun eller betydande intressent på energiområdet såsom processindustri eller kraftföretag gemensamt lösa frågor som har betydelse för hushållningen med energi eller för energitillförseln.

Vidare ska i varje kommun finnas en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. I en sådan plan ska finnas en analys av vilken inverkan den i planen upptagna verksamheten har på miljön, hälsan och hushållningen med mark och vatten och andra resurser.

Enligt ett tillägg i lagen 2004 ska dessutom, om kommunens energiplan kan antas medföra en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap 11 § miljöbalken, vissa bestämmelser i miljöbalken om miljöbedömning tillämpas.

Begränsade kommunala energiplaneringsmöjligheter

Den nu gällande energiplanen i Stockholm antogs av kommunfullmäktige 1988. Den innehöll mål om bl a produktionsutbyggnad för el och värme och tillvaratagande av mottrycksunderlag för elproduktion. Den innehöll också ett handlingsprogram för energianvändningen, vilket senare omsattes i omfattande satsningar på energiprogram för ny- och ombyggnad och för byggnader i driftskedet. Ett handlingsprogram för energitillförseln fanns också i planen, med strategier inom olika områden. En lång rad uppdrag gavs till förvaltningar och bolag i staden då kommunfullmäktige fattade beslut om planen.

Den gamla planen är omfattande och utgår från det faktum att staden då själv hade de verktyg som behövdes för att genomföra besluten. Idag är situationen mycket förändrad. Avregleringen av elmarknaden och

internationaliseringen har helt förändrat förutsättningarna för det kommunala energi arbetet.

Försäljningen av energibolaget har också betydelse. Nu är utbyggnaden av infrastrukturen marknadsstyrd och det offentliga roll därmed mycket förändrad.

Markkontoret instämmer helt i stadsbyggnadskontorets konstaterande att förutsättningen för en energi plan i Stockholm numera har förändrats väsentligt. Vi ifrågasätter mot den bakgrunden det statliga kravet på kommunerna att planera för energi frågor på det sätt som lagen alltså kräver.

Det finns för övrigt fler statliga lagkrav på kommunerna att upprätta fullmäktige beslutade planer inom andra samhällsområden där det också under senare år har skett betydande statliga av- och omregleringar som minskat den kommunala rådigheten. Markkontoret tänker på miljöbalkens (tidigare renhållningslagen) krav på kommunala avfallsplaner (som inte bara ska avse det avfall som kommunen ansvarar för utan även måste omfatta det numera ickekommunala producentansvarsmaterialet och innehålla uppgifter om kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet). Ett annat exempel är bostadsförsörjningslagens krav på kommunala riktlinjer för bostadsförsörjningen (trots att kommunen varken är skyldig att äga mark eller bostadsföretag eller att själv bygga bostäder och numera inte heller förmedlar några förmånliga statliga bostadslån villkorade av olika kommunala krav på byggherrarna).

Att tvingas upprätta kommunala planer för till stor del ickekommunala verksamheter eller verksamheter utanför kommunens rådighet kan uppfattas som mer eller mindre meningslöst.

Sådana obligatoriska kommunala planer måste dessutom efter en lagändring 2004, om de kan antas medföra en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap 11 § miljöbalken, bli föremål för ett formaliserat miljöbedömningsförfarande enligt miljöbalken. Detta förfarande inkluderar bl a upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning, myndighetssamråd om miljökonsekvensbeskrivningen och samråd med allmänheten m fl om miljökonsekvensbeskrivningen och planen. När planen antagits ska kommunen även redovisa bl a de åtgärder som avses vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför.

Markkontoret ser positivt på den bakomliggande tanken till miljöbalkens miljöbedömningsregler, nämligen att integrera miljöaspekter i ett tidigt planeringsskede för att främja en hållbar utveckling.

När dessa tämligen omfattande krav träffar kommunala planer som till stor del gäller ickekommunala verksamheter utanför kommunens rådighet, kan dock kraven starkt ifrågasättas av inte minst resurshushållningsskäl. Vi menar att dessa miljöbalksregler snarare styr samhällets begränsade resurser till ökad miljöadministration än till en bättre miljö.

Det borde vara tillräckligt med den dubbla eller tredubbla miljöprovning som redan sker genom att kommunala planer enligt plan- och bygglagen – dvs översiktsplanen och efterföljande detaljplaner - samt tillkomsten av vissa miljöpåverkande anläggningar miljöbedöms/miljöprövas.

Det rimliga vore att lagen om kommunal energiplanering upphävs eller i vart fall genomgår en modernisering utifrån kommunernas nuvarande starkt begränsade rådighet på området. Samtidigt bör göras en översyn av lagkravet på miljöbedömning.

Några lagkrav på kommunerna att upprätta av kommunfullmäktige beslutade energiplaner för den egna kommunala verksamheten synes inte motiverade.

Stadens nya styrsystem

Innan markkontoret går in på den nya energiplanen vill vi erinra om de nya styrprinciper som numera gäller inom staden.

Kommunfullmäktige beslutade således förra året om stadens politiska organisation (SPO Del 2) med en rad förändringar bl a syftande till bättre samordning och styrning av stadens nämnder och bolag (utl 2005:6). Bl a har kommunstyrelsen fått i uppdrag att utveckla samordningen, styrningen och uppföljningen i större projekt där olika nämnder och bolag ingår. En exemplifiering görs i utlåtandet med projektet 20 K. Kommunstyrelsen ska också samordna den strategiska inriktningen på miljöfrågorna på kommunövergripande nivå och tillse att miljöperspektivet återfinns i budget och andra centrala styrdokument. Därutöver ska enligt fullmäktiges beslut kommunstyrelsen samordna miljöprogrammet, andra program och infrastruktursatsningar för att åstadkomma ett långsiktigt hållbart samhälle.

Vidare kan erinras om att det i budgeten sedan några år ingår ett integrerat system för ledning och uppföljning av stadens verksamheter (ILS) (utl 2001:17). Systemet ska tydliggöra de politiska målen, dvs vad som ska uppnås. I ILS ingår en målstruktur med övergripande inriktningsmål och preciseringar i form av prioriterade inriktningar mm. Ett successivt arbete med att utveckla systemet pågår inom staden. Kommunstyrelsen föreslog nyligen¹ kommunfullmäktige besluta följande.

¹ Utl 2005:73 Översyn av stadens styrdokument

1. Stadsledningskontorets förslag för att minska antalet, minska detaljstyrningen, kostnadsberäkna, samordna, tillgängliggöra, följa upp och aktualitetspröva stadens styrdokument samt koppla dem till budget godkänns.
2. Kommunstyrelsen, stadens facknämnder och koncernstyrelsen skall följa stadsledningskontorets checklista och förslag till begrepp vid framtagande av nya styrdokument.
3. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ansvara för genomförande, kommunikation, uppföljning och revidering av förslagen i utlåtandet.

Förslaget bifölls av fullmäktige 2005-04-18 med den skillnaden att kommunstyrelsen, stadens facknämnder och koncernstyrelsen rekommenderas att följa stadsledningskontorets checklista och förslag till begrepp vid framtagande av nya styrdokument.

Den årliga budgetens ställning som styrdokument kommer alltså att stärkas samtidigt som floran av planer, riktlinjer och program minskas. Det innebär att staden i budgetsammanhang på ett tydligare sätt kan göra alla generella avvägningar och prioriteringar mellan olika samhällsmål avseende t ex näringslivssatsningar, bostadsbyggande, miljö och ekonomi.

Även om det numera i budgeten finns bilagd en sammanställning av gällande stadsövergripande styrdokument är det dock fortfarande ganska svårt att få en samlad bild av alla de programkrav som gäller i staden. Överhuvudtaget ger systemet med en mängd separat beslutade program och strategier – med eller utan särskilda omnämningen i budgeten/ILS – begränsad överblick/helhetssyn och inte särskilt stor vägledning då olika programkrav och ekonomiska realiteter står mot varandra.

Även med en bra ordning och reda på stadens styrdokument kvarstår behovet av att det inte råder tvekan om vilken status olika styrdokument har och hur de ska ses i förhållande till varandra.

Den nya energiplanens inriktning och roll

1988 års energiplan är inte upptagen i budgetens förteckning över stadens nu gällande styrdokument.

Frågan är vilken roll den nya energiplanen ska spela och vilken inriktning den ska ges.

Med den ännu gällande förutsättningen att kommunerna är skyldiga att ha en aktuell energiplan, kan det förefalla naturligt att instämma i stadsbyggnadskontorets förslag att den nya energiplanen bör fokusera på sådana frågor som staden har rådighet över eller i vart fall där staden har ett inflytande och handlingsutrymme. Detta inte minst eftersom det är tveksamt om stadens expertis är tillräcklig över hela energifältet. Parentetiskt kan i

och för sig ifrågasättas om en så begränsad planinriktning är i överensstämmelse med lagens krav.

Frågan är dock om det med de styrprinciper som numera gäller inom staden är rimligt att upprätta en ny energiplan med en på detta sätt begränsad inriktning.

Stadsbyggnadskontoret föreslår vidare att energiplanen underordnas översiktsplanen och aktualitetsprövas parallellt med denna vart fjärde år. Vidare anges att i arbetet med energiplanen har slutsatsen dragits att dess roll som underdokument till översiktsplanen gör att den får en naturlig koppling till ett gällande övergripande dokument och härigenom en naturlig inordning bland stadens styrdokument.

Markkontoret är dock tveksamt till detta resonemang. När planeringsarbetet, som nu är aktuellt, handlar om hur staden ska agera – både strategiskt och genomförandemässigt – i energisammanhang, kan ifrågasättas om det är tillfyllest att detta slag av stadsövergripande planering sköts i stadsbyggnadsnämndens regi inom ramen för översiktsplaneringen och med uppdatering endast vart fjärde år. En energiplan av osäker status inger knappast förtroende.

Det vore mer naturligt att kommunstyrelsen och stadsledningskontoret leder stadens energiplanering inom ramen för det redan initierade arbetet att forma en för staden övergripande strategi för långsiktigt hållbar utveckling där ekologiska, ekonomiska, demokratiska och sociala perspektiv samverkar (utl 2004:168). Det är också positivt om ett sådant kontinuerligt utvecklingsarbete sker i samarbete med stadens nämnder och bolag. Vi medverkar gärna i gemensamma aktiviteter och t ex utbyten av kunskap och erfarenheter mellan bolag och förvaltningar i den utsträckning som avsatta resurser medger. Det vore en fördel om staden förbättrar sin kompetens i energifrågor för att så småningom bli kunna stärka sin ställning gentemot aktörer på energimarknaden.

Ändrad ägarstruktur, en dramatisk internationell prisutveckling, import och export av el till marknadspriser etc gör att stora svängningar inom energisektorn är sannolika framgent. En mer ändamålsenlig väg för ett kontinuerligt arbete med energifrågor än att upprätta en ny energiplan – som snart kan antas vara inaktuell - borde vara att låta den kommuninterna samordning och styrning som det här gäller komma till uttryck i stadens kommande budgetar och integrerade ledningssystem. Detta är som nämnts forumet för staden att göra alla generella avvägningar och prioriteringar mellan olika mål avseende t ex näringslivsatsningar, bostadsbyggande, miljö och ekonomi.

Som markkontoret uppfattar det har staden för övrigt redan ett flertal planer, program och direktiv som till stor del reglerar just de frågor som den nya

energiplanen föreslås syfta till att tillgodose. Vi tänker på bl a stadens ägardirektiv till Fortum Värme, stadens miljöprogram, växthusgasprogram, program för miljöanpassat byggande och miljöprogrammet för Hammarby Sjöstad. Även stadens översiktsplan tar upp flera grundläggande energiplaneringsförutsättningar.

Om en separat energiplan ändå anses nödvändig att upprätta bör den endast avse strategiska frågor och förslag till eventuella övergripande mål. Planen föreslås i så fall ges status som ett av stadens underlag när budgeten med fullmäktiges övergripande inriktningsmål och prioriterade inriktningar upprättas. Planen ska alltså inte rikta sig direkt till nämnderna och inte heller inrymma ofinansierade åtgärder som stadens nämnder förutsätts genomföra.

Det borde räcka om energiplanen innehåller hänvisningar till stadens redan gällande styrdokument inom energiområdet. Det kan knappast vara antalet centralt beslutade program som avgör hur framgångsrikt stadens energiarbete i praktiken blir.

För det fall energiplanen ändå ska ges roll av någon form av självständigt styrdokument i staden, är det viktigt att planen helt överensstämmer med de andra styrdokument som redan reglerar samma frågor. I sammanhanget kan nämnas att en aktualitetsprövning av översiktsplanen påbörjades under förra året samtidigt som arbete inleddes med att ta fram en för staden gemensam framtidsbild ”Vision Stockholm 2030”². För närvarande pågår översyn av stadens miljöprogram³. En uppdatering har just inletts av växthusgasprogrammet. Programmet för miljöanpassat byggande uppdaterades av kommunfullmäktige förra året och tillämpas av oss i markanvisnings-sammanhang. Vi har nyligen utvärderat miljöarbetet i Hammarby Sjöstad för att erfarenheterna ska kunna överföras till andra stora projekt⁴.

Energiplanens innehåll

Vi har i och för sig inga direkta invändningar mot flera av de enligt stadsbyggnadskontoret strategiska frågor som planen föreslås inriktas på. Förslagen är i flera fall ganska vagt formulerade; staden ska samarbeta med... staden ska verka för... staden ska beakta... osv. I flera fall torde krävas att frågorna utvecklas och analyseras mer i detalj inom ramen för ett fortsatt kontinuerligt energiarbete inom staden.

Markkontoret är endast en av många aktörer i staden som på olika sätt är berörda av energifrågorna. Vår kompetens inom området är också långt ifrån heltäckande. Med dessa reservationer vill vi ändå peka på några frågor som bör uppmärksammas i det fortsatta arbetet.

² Gfk tjut 2005-03-14

³ Mk tjut 2006-03-08

⁴ Mk tjut 2005-11-22

Det är exempelvis viktigt att utvecklingen av teknik och ekonomi noga följs och att justeringar vid behov snabbt kan vidtas i den nu angivna planeringsinriktningen. Stora svängningar kan som nämnts förväntas inom energiområdet.

De stigande elpriserna kan göra att värmepumparnas lönsamhet på sikt kan komma att ifrågasättas.

Den fråga där staden i dag torde ha en nationell spetskompetens och full rådhighet är produktion och distribution av biogas. Intresset är bl a knutet till att blöta sopor stör sopförbränningen. Men organiska hushållssopor skulle kunna vara en betydande resurs. Hit hör också park- och trädgårdsavfall, som i dag i stor utsträckning komposteras, en miljö- och energimässigt tvivelaktig metod, t ex med hänsyn till utsläpp av växthusgaser. Komposteringsanläggningar är också svåra att inrymma i en allt tätare stad. I ett utbyggt biogassystem kan förutsättningarna prövas för att eventuellt nyttja nya bränslen som vass, halm etc, kanske t o m alger. Det är viktigt att koncentrera FoU och så småningom investeringar till denna sektor. Även dagens avloppsreningsystem innebär energiförluster och att växthusgaser avges. På sikt kanske vi måste ompröva dagens avloppsreningsprocesser.

Staden bör följa den tekniska och ekonomiska utvecklingen vad gäller möjligheten att installera solpaneler på taken i framtiden. När förutsättningar bedöms föreligga skulle också kunna övervägas nya försök med solpaneler, energilagring mm.

Framtidens energihantering kan komma att erbjuda helt nya nischer för företagare - jämför den danska dominansen på vindkraft. För Stockholms näringsliv skulle detta kunna bli av betydelse framöver.

Fjärrvärmeanslutning utbjuds i dag i konkurrens intill kommungränsen mot Solna och Sundbyberg vilket är förmånligt för företag och fastighetsägare. Staden bör överväga att verka för att samma principer för distribution och leverans gäller för fjärrvärmenätet som för elektricitet och digital information och stödja och kräva sammankopplingar av de näraliggande näten för att underlätta detta.

De stigande fjärrvärmepriserna ökar möjligheterna och utrymmet för framtida "alternativ" energiproduktion. I den mån elpriserna stiger än snabbare gäller dock kanske inte detta eldrivna värmeproduktionsmetoder såsom frånluftvärmepumpar. Inriktningen bör vara på elsnåla metoder t ex värmeväxlare.

Staden bör generellt verka för att avgifter och skatter inte motverkar energihushållning.

Leveranssäkerheten och kapaciteten i elsystemet är av särskild betydelse för Stockholm. Arbetet i Stockholms Ström-projektet⁵ - utredning om Stor-Stockholms framtida stam- och regionnät - har till huvudinriktning att säkra dessa frågor. Det är angeläget att dessa målsättningar kan uppnås.

Anläggningar för energihantering - lagring, produktion, distribution - är platskrävande och svåra att inrymma i en allt tätare stad. När producentintresset är utanför den kommunala sektorn finns risk att de inte beaktas tillräckligt.

SLUT

⁵ Mk tjut 2006-01-26